

OPUBLIKOWANY PROJEKT ZMIAN W KODEKSIE SPÓŁEK HANDLOWYCH

W dniu 5 sierpnia 2020 roku Rządowe Centrum Legislacji opublikowało zapowiadany od dawna projekt Ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych („KSH”) oraz niektórych innych ustaw.

Podstawowym celem proponowanych zmian ma być wprowadzenie do polskiego prawa regulacji prawa holdingowego (prawa grupy spółek), które reguluje relacje pomiędzy spółką dominującą i jej spółkami zależnymi w sposób uwzględniający interesy wszystkich zainteresowanych podmiotów.

Ponadto w opublikowanym projekcie przewidziano szereg zmian, których celem ma być wzmocnienie rad nadzorczych, poprzez wyposażenie ich w narzędzia umożliwiające im prowadzenie bardziej efektywnego nadzoru korporacyjnego oraz usankcjonowano obowiązek lojalności członków organów spółki.

Regulacje prawa holdingowego

Grupa spółek

- > Wprowadzenie definicji grupy spółek, którą stanowić będzie spółka dominująca i spółka lub spółki od niej zależne, kierujące się – zgodnie z umową albo statutem każdej spółki zależnej – wspólną strategią gospodarczą (interes grupy spółek), umożliwiającą spółce dominującej sprawowanie jednolitego kierownictwa nad spółką albo spółkami zależnymi.
- > Powyższa definicja wprowadzi do polskiego porządku prawnego instytucję holdingu faktycznego – opartego na stosunku dominacji i zależności spółek.
- > Wykreślenie art. 7 KSH który regulował kwestię umowy o zarządzanie spółką zależną – holding umowy, wobec czego prawo holdingowe będzie po wprowadzeniu zmian oparte w całości o instytucję holdingu faktycznego.
- > Spółka zależna i spółka dominująca będą miały obowiązek ujawnienia w KRS uczestnictwo w grupie spółek.
- > Pisma i informacje internetowe spółki należącej do grupy spółek będą musiały zawierać oznaczenie grupy spółek.
- > Przewidziano możliwość istnienia grupy spółek, w której podmiotem dominującym będzie inny niż spółka, ponieważ przepisy o grupach spółek dotyczące spółki dominującej mają znaleźć zastosowanie odpowiednio do spółdzielni, fundacji, bądź stowarzyszenia prowadzących działalność gospodarczą, do funduszu inwestycyjnego oraz do przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną, podlegającego obowiązkowi wpisu do rejestru przedsiębiorców albo do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

Interes grupy spółek

- > Spółka dominująca oraz spółka zależna, uczestnicząca w grupie spółek, obok interesu spółki będą się kierować interesem grupy spółek.
- > Kierowanie się w działaniu interesem grupy spółek nie będzie mogło jednak naruszać interesu wierzycieli i mniejszościowych wspólników albo akcjonariuszy spółki zależnej.

Realizacja wspólnej strategii grupy spółek

- > Spółka dominująca będzie mogła wydać spółce zależnej należącej do grupy spółek wiążące polecenie (w postaci pisemnej, dokumentowej lub elektronicznej) dotyczące

prowadzenia spraw spółki, jeżeli będzie to uzasadnione określonym interesem grupy spółek.

- > Wykonanie wydanego przez spółkę dominującą polecenia będzie wymagało uprzedniej uchwały organu prowadzącego sprawę spółki. Podjęcie takiej uchwały będzie mogło mieć miejsce w sytuacji, jeżeli wykonanie polecenia spółki dominującej nie naruszy interesu spółki zależnej, lub jeżeli można będzie rozsądnie założyć, że szkoda poniesiona przez spółkę zależną w wyniku wykonania polecenia spółki dominującej zostanie naprawiona we właściwym czasie (nie dłuższym niż 2 lata od dnia powstania szkody) przez spółkę dominującą lub inną spółkę należącą do danej grupy spółek.
- > Jednoosobowa spółka zależna należąca do grupy spółek nie będzie mogła odmówić wykonania polecenia spółki dominującej.
- > Spółka zależna należąca do grupy spółek, w której spółka dominująca bezpośrednio lub pośrednio reprezentuje co najmniej 75% kapitału zakładowego będzie mogła odmówić wykonania polecenia, tylko wtedy, gdy wykonanie polecenia doprowadzi do niewypłacalności albo zagrożenia niewypłacalnością danej spółki.
- > Projekt przewiduje mechanizm ochronny dla spółki dominującej, umożliwiający jej sprawne zarządzanie grupą spółek w postaci przymusowego wykupu udziałów (akcji) należących do wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej przez spółkę dominującą tzw. *squeeze-out*, przez co instytucja ta zostanie po raz pierwszy w polskim porządku prawnym wprowadzona do regulacji spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.
- > Spółka dominująca będzie mogła w każdym czasie przeglądać księgi i dokumenty oraz żądać udzielenia informacji od spółki zależnej należącej do grupy spółek.
- > Rada nadzorcza (a w razie jej braku organ prowadzący sprawę spółki) spółki dominującej co do zasady będzie sprawowała stały nadzór nad realizacją interesu grupy spółek przez spółkę lub spółki zależne należące do grupy spółek.

Odpowiedzialność członków organów spółek grupy

- > Członek organu spółki zależnej należącej do grupy spółek będzie mógł powoływać się na działanie lub zaniechanie w określonym interesie grupy spółek, pod warunkiem, że spółka ujawniła swoje uczestnictwo w grupie w KRS.
- > Za wykonanie poleceń spółki dominującej członek organu spółki zależnej co do zasady nie będzie ponosił odpowiedzialności cywilnej i karnej.

Odpowiedzialność spółki dominującej za wydane polecenia

- > Wprowadzona zostanie odpowiedzialność spółki dominującej za skutki wydania wiążącego polecenia, wykonanego następnie przez spółkę zależną należącą do grupy spółek. Będzie to odpowiedzialność odszkodowawcza na zasadzie winy.
- > Odpowiedzialność spółki dominującej w będzie zależna od rodzaju dominacji and spółką zależną (i) w spółkach zależnych jednoosobowych lub takich w których spółka dominująca posiada co najmniej 75% kapitału zakładowego odpowiedzialność spółki dominującej powstanie jeśli wykonanie polecenia doprowadziło do niewypłacalności spółki zależnej; (ii) w pozostałych spółkach zależnych spółka dominująca będzie odpowiadać w przypadku gdy wykonanie polecenia przez spółkę zależną naruszyło interes grupy spółek.
- > Projekt wprowadza tzw. *Business Judgement Rule* (działania w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego), zgodnie z którym spółka dominująca, nie poniesie winy za wykonanie przez spółkę zależną wydanego jej polecenia, jeżeli działała w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego, w tym na podstawie informacji, analiz i opinii.

- > Spółka dominująca będzie również odpowiadała w pewnym zakresie za skutki wykonanie przez spółkę zależną polecenia wobec, wierzycieli spółki zależnej oraz wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej.

Ochrona wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej w grupie spółek

- > Spółka zależna będzie zobowiązana do sporządzenia sprawozdania o jej powiązaniach ze spółką dominującą za okres ostatniego roku obrotowego, które to sprawozdanie obejmuje w swej treści wskazanie wiążących poleceń wydawanych tej spółce przez spółkę dominującą.
- > Projekt przewiduje możliwość żądania przymusowego odkupu udziałów albo akcji należących do wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych spółki zależnej, tzw. *sell-out*.

Wzmocnienie pozycji rady nadzorczej

Dodatkowe kompetencje rady nadzorczej

- > W celu wykonania swoich obowiązków rada nadzorcza będzie mogła żądać od zarządu, prokurentów, oraz wszystkich osób zatrudnionych w spółce (również na podstawie umów cywilnoprawnych), wszelkich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień potrzebnych do nadzoru nad spółką, w szczególności dotyczących działalności spółki lub stanu majątkowego spółki, w tym także spółki zależnej.
- > Rada nadzorcza będzie mogła podjąć uchwałę w sprawie zbadania na koszt spółki określonego zagadnienia dotyczącego działalności spółki lub jej stanu majątkowego, przez wybranego doradcę, którym może być tylko podmiot posiadający niezbędną wiedzę fachową i kwalifikację do zbadania określonej sprawy.
- > Wprowadzony zostanie obowiązek uzyskania zgody rady nadzorczej spółki akcyjnej na zawarcie przez spółkę ze spółką dominującą, spółką zależną lub spółką z nią powiązaną transakcji, której wartość przekracza 10% sumy aktywów spółki, ustalonych na podstawie ostatniego zatwierdzonego sprawozdania finansowego spółki.
- > Przewidziano możliwość tworzenia w ramach rady nadzorczej doraźny lub stałych komitetów do pełnienia określonych czynności nadzorczych (komitety rady nadzorczej).

Dodatkowe obowiązki zarządu

- > Zarząd będzie zobowiązany do udzielenia, bez wezwania, radzie nadzorczej dodatkowych informacji, w przedmiocie szeregu wyszczególnionych spraw takich jak np. istotnych transakcjach, uchwałach podejmowanych przez zarząd, zmianie sytuacji spółki.
- > Projekt przewiduje sankcje karne w postaci grzywny nakładanej na członków zarządu w przypadku braku wypełnienia obowiązku przekazywania wymaganych dokumentów lub informacji radzie nadzorczej oraz rozszerza zakaz pełnienia funkcji członka organów w spółkach kapitałowych na osobę skazaną za takie przestępstwo.

Sprawozdanie rady nadzorczej

- > Tak jak dotychczas, do obowiązków rady nadzorczej będzie należało sporządzanie oraz składanie zgromadzeniu wspólników (walnemu zgromadzeniu) corocznego pisemnego sprawozdania za ubiegły rok obrotowy (sprawozdanie rady nadzorczej).
- > Sprawozdanie rady nadzorczej oprócz oceny sytuacji spółki będzie zawierało także ocenę stosowanych w spółce procedur kontroli i zarządzania ryzykiem oraz ocenę przekazywania radzie nadzorczej przez zarząd dokumentów i informacji.

Pozostałe zmiany

- > Kadencja członków organów będzie obliczana w pełnych latach obrotowych (o ile umowa spółki, bądź statut nie będzie stanowił inaczej), co rozwiąże pojawiające się dotychczas w praktyce wątpliwości dotyczące okresu pełnienia funkcji przez członków organów związane z pojęciami kadencji i mandatu.
- > Usankcjonowanie miernika staranności przy wykonywaniu obowiązków przez członków organów spółek – konieczność zachowania staranności wynikająca z zawodowego charakteru działalności członka organu oraz obowiązku zachowania lojalności wobec spółki.
- > Zakaz ujawnienia tajemnicy spółki obowiązywać będzie także po wygaśnięciu mandatu członka organu.
- > Wprowadzono możliwość skorzystania z usług profesjonalnego doradcy przy przeprowadzeniu postępowań kwalifikacyjnych na członków zarządów.
- > Do przesądzenia o odpowiedzialności członków organów za szkodę wyrządzoną spółce wprowadzona ma zostać zasada biznesowej oceny sytuacji (tzw. *Business Judgement Rule*), która pozwoli definitywnie przesądzić o wyłączeniu odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną spółce wskutek decyzji organów, które okażą się błędne, o ile były one podejmowane w granicach uzasadnionego ryzyka biznesowego w oparciu o adekwatne do okoliczności informacje.
- > Wprowadzono obowiązek złożenia przez członków organów, likwidatorów oraz prokurentów oświadczeń o spełnieniu przez nich warunków pełnienia funkcji określonych w przepisach Kodeksu spółek handlowych.

Planowane wejście w życie

- > Obecnie projekt podlega konsultacjom, które potrwać do 19 września 2020 roku.
- > Projekt przewiduje 3 miesięczne *vacatio legis*, z uwagi na konieczność dokonania zmian treści umów (statutów) spółek.

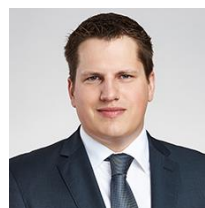
W przypadku pytań związanych z przedstawionymi zagadnieniami, prosimy o kontakt z naszymi prawnikami z zespołu prawa spółek i ładu korporacyjnego:

Anna Wojciechowska
radca prawny, partner
anna.wojciechowska@wkb.pl

Karina Chrostowska-Koziol
adwokat
karina.chrostowska@wkb.pl

Krzysztof Wawrzyniak
adwokat, counsel
krzysztof.wawrzyniak@wkb.pl